

CZYM PACHNIE OGRÓD WIEJSKI

*Szukałem tego w Paryżu, szukałem w Berlinie i Rzymie
a to za oknem było i miało polskie imię.
Myślałem, że to potęga świat nowy, nowe dzieje
A to **ogródek wiejski**, co się kwiatami śmieje.
A to groszek pachnący, georginie i malwy
wymalowane słońcem w proste włościańskie barwy.”
Julian Tuwim „Cel”*

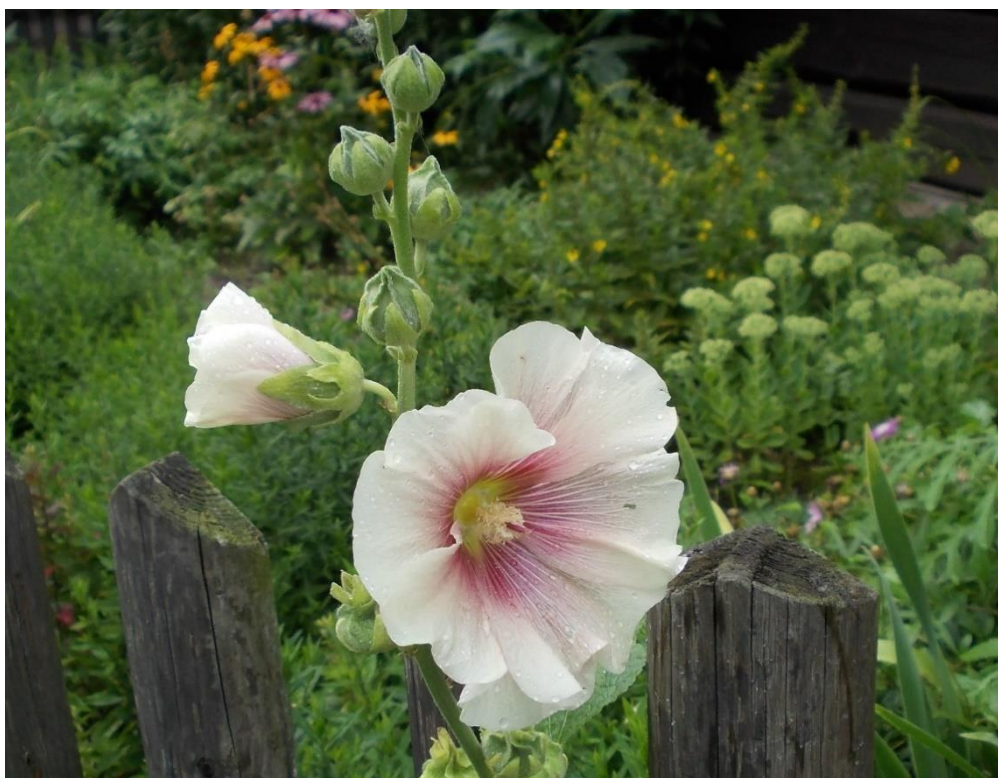
Ogrody wiejskie swój początek wywodzą z ogrodów przy dworach szlacheckich oraz średniowiecznych klasztorach, w których uprawiano głównie rośliny lecznicze oraz przyprawowe. Najbardziej zbliżonymi do współczesnych założeń ogrodów wiejskich były tzw. ogrody chłopskie. Początkowo ogrody wiejskie (chłopskie) miały znaczenie głównie użytkowe. Rośliny w nich uprawiane miały zastosowanie spożywcze, gospodarcze, lecznicze oraz obrzędowe. Rośliny pozyskiwane były najczęściej przez mieszkańców z pobliskich pól, łąk i lasów, np. niezapominajki, kosańce czy konwalie majowe. Zioła oraz kwiaty sadzono w formie prostych rabat przed oknem lub na grządkach.

Fot. 1 Tulipany. Autor Karina Kwaśniewska

Ogrody chłopskie składały się z trzech podstawowych części, czyli przedogródka, ogrodu właściwego oraz sadu. Często pojawiał się też gajk, w którym rosły lipy, jesiony, dęby, jawory oraz inne drzewa charakterystyczne dla danego regionu. Szczególnie dbano o tzw. przedogródek, czyli część ogrodu znajdującego się między frontem domu a drogą. Przedogródek był najbardziej reprezentacyjną częścią ogrodu. Ogródek ogradzano sztachetami lub płótem wyplatany z chrustu czy z gałązek wierzby, leszczyny lub brzozy.

Ogrody wiejskie w naturalny sposób wtapiają się w otoczenie bujną kompozycją roślin. To przede wszystkim rozległe rabaty kwietne, z gąszczem kolorowych bylin, nieregularne trawniki oraz ścieżki ze żwiru, kamienia lub surowej cegły. Wybierając byliny do ogrodu wiejskiego należy wybierać rośliny, które podkreślą naturalny, swobodny charakter ogrodu oraz przywiodą nam wspomnienie ciepłego, wiejskiego lata.

Fot. 2 Kwiaty w ogrodzie wiejskim. Autor Karina Kwaśniewska

JAKIE ROŚLINY DO OGRODU WIEJSKIEGO?

W wiejskim ogrodzie można posadzić kwiaty jednoroczne, dwuletnie oraz byliny. Pod płótem od strony drogi umieszczano najczęściej rośliny wysokie, takie jak malwy, kosmosy, ostróżki, liliowce, floksy, dalie, irysy, słoneczniki, które stanowiły pewnego rodzaju osłonę od drogi. Przy

ogrodzeniach sadzono również rudbekię nagą, dla której płot był naturalną podporą dla jej wiotkich łodyg.

Na tle białych ścian domów rosły malwy oraz dalie zwane również georginiami. W środkowej części przedogródka sadzono rośliny o wyrazistych barwach i pachnących kwiatach, m.in. lilie, nagietki, lwie paszcze, maciejki, aksamitki, łubiny, maki, chryzantemy, dzielżany, serduszka okazałe oraz piwonie. Niższe rośliny sadzono kępami w różnych częściach ogródka, np. astry, zwane marcinkami czy michałkami. W zacienionych miejscach blisko płotu rósł barwinek o błękitnych kwiatach. Do naszych czasów niektóre rośliny zachowały swoje znaczenie w zwyczajach związanych z kultem religijnym. Z ziół oraz kwiatów z ogrodu robi się wielobarwne bukiety, które przynosi się do kościoła w czasie Święta Matki Boskiej Zielnej. Kwiaty piwonii, dzikiej róży, jaśminowca czy kaliny sypie się podczas procesji Bożego Ciała.

JAK STWORZYĆ WIEJSKI OGRÓD?

Wiejski ogród powinien być jak najbardziej zbliżony do natury i sprawiać wrażenie nieuporządkowanego. Ważna jest naturalność i prostota – niewskazane są kompozycje, które wydają się zbyt „wyreżyserowane”. W tradycyjnym ogrodzie wiejskim królują nieregularne klomby, niepoprzycinane gałęzie czy wielobarwne kwiaty. Tu architektem jest sama matka natura. Aby ozdobić tradycyjny ogród w stylu wiejskim, możemy wykorzystać: **drewno** – materiał ten wpisuje się w wiejski klimat i dodaje ciepła każdemu zakątkowi – meble ogrodowe, ławki czy nawet płoty; **kamień** – rustykalny, ale elegancki, można zastosować w ścieżkach czy małych architektonicznych elementach jak kamienne ławeczki; **metal** – choć może wydawać się to zaskakujące, elementy, takie jak stare, metalowe wiadra czy ozdobne kraty, również znajdują swoje miejsce w takim ogrodzie.

Jako nawierzchnię najlepiej wykorzystać żwir lub kamień. Dobrze sprawdzą się zielone nawierzchnie, porośnięte mchem, trawą czy niskimi, odpornymi na deptanie bylinami (np. tojeść rozestłana). Również otoczenie ścieżek powinno być porośnięte roślinnością. Wiejski ogród warto ozdobić cegłą, wiklinowymi koszami, drewnianymi skrzyniami i glinianymi donicami, które można wykorzystać jako kwietniki. Wygląd ogrodu mogą ponadto urozmaicić elementy powszechnie kojarzące się z wiejskim krajobrazem, np. taczki, beczki, blaszane konewki.

KOLORY I ZAPACHY W WIEJSKIM OGRÓDKU

Ogród w stylu wiejskim ma odcienie polskiej wsi, ukazuje paletę barw i kolorów. W przypadku kwiatów w takim ogrodzie możemy „szaleć” niemal bezkarnie, zestawiać kolory kontrastowo. Ale warto zadbać o wrażenia zapachowe. Wystarczy posiać maciejkę czy groszek pachnący. Ten ostatni będzie chętnie pięć się po płocie lub kratce przy ścianie. Pięknego zapachu dostarczą też krzewy – przede wszystkim bzy lilaki i jaśminowce wonne. Ładnie pachną także kwiaty róży pomarszczonej, która latem dostarczy też płatków na konfitury, a jesienią – owoców pełnych witaminy C.

ŁĄKA KWIETNA

Jeśli tylko wielkość naszego ogrodu na to pozwala, możemy odtworzyć jeszcze jeden element tradycyjnego, wiejskiego krajobrazu – łąkę kwietną. W przeciwieństwie do trawnika nie trzeba jej kosić co dwa tygodnie (tylko dwa razy w roku), ani podlewać, a cieszy kwiatami przez cały sezon. Bez trudu kupimy gotowe mieszanki nasion typu „kwietna łąka”. Możemy ją też skomponować sami. Warto pamiętać przede wszystkim o chabrach bławatkach, Inie, makach polnych i rumianku.

POŻYTECZNE ROŚLINY W WIEJSKIM OGRODZIE

W wiejskich ogrodach wiele roślin jest „wielofunkcyjnych” – są i ozdobne, i pożyteczne, jak choćby wspomniana wyżej róża pomarszczona, nagietek czy nasturcja. Nie zapominajmy jednak o ziołach przyprawowych. Posadźmy więc majeranek, lubczyk, miętę, koper, szczypiorek i pietruszkę naciową. Warto posadzić również czosnek niedźwiedzi oraz jarmuż. W wiejskim ogrodzie nie może zabraknąć też roślin miododajnych (wabiących owady), budek lęgowych oraz poidłek dla ptaków. Koniecznie pamiętajmy o tradycyjnych owocach. Nie musimy mieć wielkiego ogrodu, żeby zmieścić kilka krzaczków malin, truskawek, poziomek, porzeczek czy agrestu. Świetnie sprawdzi się również pigwowiec, który wiosną pięknie kwitnie, a jesienią dostarcza owoców – bardzo aromatycznych i bogatych w witaminę C.

PAULINA MKLES-BOCHNIA
Śląski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego w Częstochowie

Źródło:

Nowak A., „Ogrody wiejskie powrót do tradycji”
MODR w Karniowicach

<https://poradnikogrodniczy.pl>

<https://zielonyogrodek.pl>

<https://spa4garden.pl>